

СТАНОВИЩЕ

от д-р Илиана Георгиева Велчева

професор, кат. „Екология и ООС“, ПУ „Паисий Хилендарски“

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „**доктор**“

в област на висше образование 4. Природни науки, математика и информатика

професионално направление 4.3. Биологически науки

докторска програма „Екология и опазване на екосистемите“

Автор: Добромир Дамянов Добрев

Тема: „РАЗПРОСТРАНЕНИЕ И ЕКОЛОГИЧНИ ИЗИСКВАНИЯ НА БЕЛОГЛАВИЯ ЛЕШОЯД (*GYPS FULVUS HABLIZL*, 1783) В БЪЛГАРИЯ“

Научен ръководител: проф. д-бн Златозар Боев – НПНМ БАН София

Общо представяне на процедурата и докторанта

Със заповед № Р33-6555 от 19.12.2018 год. на Ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ съм определен за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема „РАЗПРОСТРАНЕНИЕ И ЕКОЛОГИЧНИ ИЗИСКВАНИЯ НА БЕЛОГЛАВИЯ ЛЕШОЯД (*GYPS FULVUS HABLIZL*, 1783) В БЪЛГАРИЯ“ за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в област на висше образование 4. Природни науки, математика и информатика, професионално направление 4.3. Биологически науки, докторска програма Екология и опазване на екосистемите.

Докторантът Добромир Добрев е завършила бакалавърска степен на спец. Екология и ООС в ПУ през 2010 год., а през 2012 год. – магистърска програма по спец. Екология и опазване на екосистемите. През 2014 год. Започва задочна докторантура в кат. „Екология и ООС“, ПУ „Паисий Хилендарски“.

Докторантът Добромир Добрев е представил комплект от документи, свързани с процедурата по защита на дисертационния труд съгласно изискванията на Чл. 36 от Правилника за развитие на академичния състав на ПУ.

2. Актуалност на тематиката

В съвременната екологична наука през последните години все повече се обръща внимание на възможността да се използват различни подходи за решаване на актуални проблеми, свързани с опазването на уязвими видове природната среда. В тази връзка прилагане на математическия анализ е използването на математически модели, позволява да се обърне по-голямо внимание на модерните подходи в опазването на видове и местообитания. Освен това чрез тези модели може да се определи ролята на различните фактори на околната среда за разпространението на видовете и съобществата.

Използването на този подход в настоящата разработка е безспорно доказателство за актуалността на разработване на настоящата работа.

Актуалността на разработката се допълва и от факта, че обект на проучването е белоглавият лешояд, който е вид, който заема сравнително тясна екологична ниша, което го прави уязвим по отношение изискванията му към местообитанието определя неговата биоиндикаторна роля.

Към настоящият момент систематизирани данни за биологията и екологията на вида в България, са малко освен това липсва анализ на факторите, влияещи върху заемането на дадена територия от белоглавия лешояд.

3. Познаване на проблема

Докторантът познава много добре проблематиката, залежала в дисертационния труд. Доказателство за това са използваните 363 литературни източника, от които 61 на кирилица и 302 на латиница, носещи предварителна информация по отношение съвременните разработки и данни и приложени успешно при интерпретиране на резултатите.

4. Методика на изследването

Изследването е проведено по съвременна и адекватна, добре разработена методика, правилно приложена и позволява постигане на поставената цел и решаването на задачите. В хода на изследването са използвани разнообразни методи включващи множество теренни и аналитични такива. Особено добро впечатление прави използването на множество адекватни математически подходи и методи на моделиране при интерпретиране на резултатите..

5. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

Представеният дисертационният труд съдържа 155 страници и включва: 9 таблици, 28 фигури, 9 приложения и литературен списък с 363 литературни източника, от които 61 на кирилица и 302 на латиница.

Дисертацията е структурирана съобразно приетите норми за подобни разработки и съдържа всички изисквани раздели. Целта и задачите на изследването са формулирани точно и ясно. Главата „Материал и методи“ е разработена подробно, като са описани използваните теренни и аналитични методи, които са съвременни и адекватни. Главата „Резултати и обсъждане“, е най-голяма по обем и са представени последователно и пълно получените резултати. Те са интерпретирани подходящо и показват добри аналитични умения на докторанта. Изводите от изследването са ясни и добре формулирани. Езикът и стилът на дисертационния труд са много добри.

С разработването на дисертацията са постигнати определени приноси. Те са представени в три групи - 3 с оригинален научен характер, 5 с потвърдителен характер и 4 научно-приложни. Бих искала да подчертая, че с настоящото изследване е проследена числеността и гнездовото разпространение на вида за период от 8 г; посочена е тенденция за нарастване на популацията; определени са екологичните характеристики на средата, които обуславят разпространението на белоглавия лешояд, чрез моделиране на вида на две пространствени нива; посочено е че наличието на гнездови субстрат с определени параметри, близостта до съседна колония и източник на хранителни ресурси, са основните фактори, които определят разпространението на вида; установена е пространствената ниша на белоглавия лешояд в България, която се обуславя от места с голям наклон, средна температура и валежи през най-топлата четвърт на годината, изложение в градуси, сезонност на валежите, средна температура през най-дъждовната и най-сухата четвърт на годината, плътност на домашните животни, и валежи през най-сухия месец на годината.

6. Преценка на публикациите и личния принос на докторанта

Докторантът представя 4 публикации отпечатани в специализирани научни списания, едната, от които е с импакт фактор. В три от тези публикации докторантът е водещ автор, което доказва неговият принос..

7. Автореферат

Авторефератът е направен според изискванията на съответните правилници и отразява основните резултати, постигнати в дисертацията.

Бележки и въпроси – бележките ми са насочени към формулирането на приносите, считам че са твърде лаконични и ни подчертават ясно оригиналността и значимостта на разработката.

Имам следните въпроси – 1.Как вижда реалното приложение на получените от изследването резултати и от кои институции зависи това? 2. В каква посока според него могат да се извършват практически дейности и какви с цел по- доброто опазване на вида?

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд показва, че докторантът Добромир Дамянов Добрев **притежава** задълбочени теоретични знания и професионални умения по научна специалност „Екология и опазване на екосистемите“ като **демонстрира** качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване. В представеният труд са налице научни и научно-приложни резултати, които представляват принос в науката и отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на ПУ „Паисий Хилендарски“. Представените материали и дисертационни резултати напълно съответстват на специфичните изисквания на Биологическия факултет, приети във връзка с Правилника на ПУ за приложение на ЗРАСРБ.

Поради гореизложеното, убедено давам своята **положителна оценка** за проведеното изследване, представено в дисертационния труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и **предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор“** на Добромир Дамянов Добрев в област на висше образование: 4. Природни науки, математика и информатика, професионално направление 4.3. Биологически науки, докторска програма „Екология и опазване на екосистемите“.

14.01.2018 г.

Изготвил становището:

(Проф. д-р Илиана Велчева)